

Asia: VN/26814/2024

Koulutustarpeen ennakointimalli

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot työryhmän esityksestä

Teollisuusliitto kiittää mahdollisuudesta lausua opetus- ja kulttuuriministeriön koulutustarpeen ennakointimallin mietinnöstä. Raportti käsittelee työvoima- ja koulutustarpeiden ennakointia strategisen yhteiskuntapolitiikan välineenä. Sen tavoitteena on tukea päätöksentekoa, varautua osaamistarpeiden muutoksiin ja parantaa koulutuksen ja työelämän yhteensopivuutta.

Pitkän aikavälin koulutustarpeen ennakointimallin tavoitteena on ennakoida päätöksenteon pohjaksi työvoimatarpeeseen perustuvaa koulutustarvetta sekä työikäisen väestön koulutusrakenteen kehitystä, jossa koulutuksen jakautuminen vastaa ennakoitua koulutustarvetta. Tämä on tärkeä ja kannatettava tavoite.

Esille nostetaan monia näkemyksiä erilaisten ennakointiraporttien toimivuuden parantamiseksi. Teollisuusliiton mielestä koulutuksen ennakointia pitää nimenomaan kehittää pitkäaikaisen päätöksenteon näkökulmasta. Koulutustarpeen arvioinnissa pitäisi nykyistä paremmin pystyä myös ottamaan huomioon toimialojen erityispiirteet ja keskinäiset eroavuudet.

Teollisuusliitto nostaa esiin huolensa OPH:n toimintaan jo kohdistuneista rajuista säätötoimista ja esimerkiksi osaamisen ennakointifoorumeista luopumisesta kuluvan vuoden alusta alkaen. Foorumit ovat olleet hyvä paikka aidoille keskustelulle tulevaisuuden osaamistarpeista työmarkkinajärjestöjen opetusviranomaisten ja oppilaitosten välillä. Myös mahdolliset laajemmat muutokset OPH:n toimintaan aiheuttavat huolta suunnittelun pitkäjänteisyyden ja politisoitumisen näkökulmasta.

Lausunnonantajan näkemykset koskien koulutustarpeen ennakkoinnin periaatteita

Analysoitaessa perusskenaarioiden roolia ja vaikutusta koulutustarpeiden ennakkoinnissa, on tärkeää tarkastella niiden kykyä vastata todellisiin koulutustarpeisiin sekä tukea koulutuksenjärjestäjiä.

Teollisuusliitto katsoo, että periaatteiden soveltamisessa voisi olla enemmän joustavuutta ja reagointikykyä nopeasti muuttuviin tilanteisiin, lisäksi osaamistarpeiden nopeat muutokset haastavat perinteisiä koulutusjärjestelmiä. On tarvetta täydentää osaamista nopeallakin aikavälillä ja tämä haastaa myös koulutuksen järjestäjiä. Selvää on, että ennakkointiin liittyy aina myös epävarmuutta, ja sitä tulee käyttää suuntaa-antavana. Päätöksenteossa tulee jatkossakin hyödyntää monilähteistä tietoa ja skenaariotyöskentelyä. Jatkossa tarvitaan entistä tiiviimpää yhteistyötä eri hallinnonalojen, alueiden ja työmarkkinaosapuolten välillä.

Muistiossa (sivu 13.) arvioidaan ennakkointituloksien perusteella, että yliopisto- ja ammattikorkeakoulutuksen tarve on nykyistä osuutta suurempia ja että ammatillisen koulutuksen osuus työmarkkinatarpeesta on laskeva. Teollisuusliitto ei kyseenalaista tätä arvioita, mutta haluaa tässä yhteydessä tuoda esiin huolen ammatillisen koulutuksen laadun tasosta nyt ja tulevaisuudessa. Koulutuksen määrällisen tarpeen lasku ei tulisi johtaa resurssien heikkenemiseen ja laadun laskuun, vaan päinvastoin.

Yhteenvedona voi todeta työryhmän tehneen perusteellista työtä. Koska näkökulma on valtakunnallinen, se tuo tullessaan haasteen paikallisten toimijoiden ja tarpeiden riittävästä huomioimisesta.

Lausunnonantajan näkemykset koskien koulutustarpeen ennakkointimallin toteutusta

-

Lausunnonantajan näkemykset koskien työryhmäraportin mukaisen perusskenaarion ennakkointitulosta

-

Koikkalainen Mikko
Teollisuusliitto ry.